

ORTADOĞU'DA YENİ DÜZEN

Prof. Dr. Hasan Tahsin FENDOĞLU
Anayasa Hukukçusu

A. NEDEN ÖZGÜVEN?

Ortadoğu'da devrimi yapan bölge insanının/bireyinin özgüvenidir, bu devrimde kullanılan araç ise sosyal medyadır. Ortadoğu insanının kendine olan özgüveni bölgede yepyeni bir hareket başlatmıştır. Bölgeyi yeniden şekillendiren sosyal medya olmuştur.

Ortadoğu'daki birey, sosyal medya ile özgüvenini harekete geçirmiştir. Devrimi yapan bu bireyler, (i) Ekonomik açıdan yoksul insanlardır, (ii) Bireysel-sosyal-hukuksal açıdan kendilerini özgür hissetmiyorlar ve (iii) İsrail karşısında sürekli ezilmekteler. Kurulan eski dünya düzeninde, Batı tarafından **"İsrail'e tam özgürlük, ama Araplara tiranların zulmü"** verilmişti.

Şimdi **bireyler yeni bir bölgesel (ileride belki de küresel dünya) düzeni** kuruyor.

Sosyal medya, kişinin kendisinin ürettiği içeriği, yayınladığı ve paylaştığı her türlü platformun genel adıdır. Geleneksel medyadan en büyük farkı, karşılıklı bir iletişimin söz konusu olmasıdır. Kişilerin birbirleriyle, kurumların kişilerle doğrudan iletişim kurabildiği ve feed back alabildiği bir platformdur. Örneğin, televizyonda bir haber izlediğinizde ya da gazetenizi okurken, siz o bilgiyi alırsınız ancak konuyla ilgili şahsi yorumunuzu en fazla çevrenizdekilere sözel olarak aktarabilirsiniz. Oysa kendi blogunuzda ya da üyesi olduğunuz her an telefonunuzdan bağlandığınız sosyal ağ ile o an edindiğiniz ilginç bilgiyi binlerce kullanıcıya aynı anda ulaştırabilirsiniz. **Sosyal Medya Web Sitelerine örnekler şunlardır; Bloglar, Mikro Bloglar (Twitter gibi), Sosyal Ağlar (Facebook, Hi5 gibi), Sosyal Ağları Tek Sitede Toplayanlar, Etkinlikleri Yayınlayanlar, İşbirlikçiler** (yeni içerikler ekleyip, mevcut içeriklere müdahale edebileceğiniz siteler)dir. Ayrıca fotoğraf ve sanat eserleri paylaşımı, video paylaşımı (**YouTube** gibi), canlı olarak yayınları takip edebileceğiniz siteler, ses ve müzik paylaşımı, eleştiri ve fikirlerin paylaşıldığı siteler, kişilerin soru ve cevapları (**Yahoo, Google Answers** gibi), vs gibi. *Sosyal medya web siteleri yukarıda adı geçen örneklerden ibaret değildir.*

Belirtildiği gibi *dijital medya, internet, facebook, twitter ve ayrıca cep telefonu gibi kavramlar* bu değişimin anahtar kelimeleri olmuştur.

B. ÖZGÜVENİ HAZIRLAYAN TARİHSEL KOŞULLAR:

1. SSCB'NİN yıkılması (1990) ve İkiz Kulelerin Vurulması (2001) Olaylarının 2011 Devrimine Etkisi:

- **1990'lı** yıllarda SSCB'NİN yıkılması *ilk özgürlük ateşi* ve bir süper gücün tasfiyesi olmuş ve insanları gelecek için umutlandırmıştır.
- SSCB'nin yıkılması ile **Türk Cumhuriyetleri** özgürlüğüne kavuşmuştur.
- SSCB'nin yıkılması ile **Doğu Avrupa da** özgürlüğüne kavuşmuştur.

- Aradan 11 yıl geçtikten sonra, tek kutuplu dünyanın şefi olan ABD'deki ikiz kuleler, iki uçakla bombalanmış, **11 Eylül 2001** olayı ve ABD'nin güvenliği sarsılmıştır.

- Aradan 10 yıl geçtikten sonra, şimdi de Ortadoğu, Batının kendisi için biçtiği elbiseyi yırtmış ve bölge bir büyük özgürlük dalgası ile karşı karşıya gelmiştir.

- Irak'ın işgaline tepki olaya ayrı bir kıvılcım katmıştır. Çünkü mikrokozmos denilen Irak, toplumsal yapısı, inançları, politik yapısı itibariyle Ortadoğu'nun küçültülmüş bir modelidir.

- ABD'nin Irak'a müdahalesi sonucunda ulaşılan sonuçla, bugünkü Ortadoğu devrimi arasında bir ilişki vardır. Bağdat'ta ABD Başkanı George W. **Bush'a fırlatılan ayakkabı** aslında bugünkü devrimin kıvılcımı olmuştur. -. Burada dünyanın en etkin ülkesinin Başkanına karşı yapılan bir küçük hareket sonucu, ayakkabı fırlatan kişinin Arap dünyasında bir kahraman gibi karşılandığı unutulmamalıdır.

- Yenilmez zannedilen ABD'ye Bağdat'ta verilen bu ders, daha sonra dalga dalga yayılmış ve bu dalganın ilk artçı sarsıntısı **Tunus** sahillerini vurmaya başlamıştır.

2. Davos'taki One Minute Olayı:

Sayın Başbakanımızın Davos'taki "**one minute**" olayı ile parlayan kıvılcım, daha sonra Tunus'ta tutuşup Mısır'a sıçrayan, oradan da Yemen, Bahreyn ve Suriye'ye geçen kıvılcımın tutuşturucularındandır.

3. Devrimin Ayak Sesleri ve Değişimin Karakteri:

-Ortadoğu'da devrim hareketi, **ekmek-özgürlük ve onur**" sloganlarıyla sürmektedir.

-Bu İngilizler tarafından Birinci Dünya Savaşı sonunda petrol kuyuları dikkate alınarak cetvelle çizilen sınırlardan sonra, tiranlığa terkedilmiş bir coğrafyanın yüzyıllık birikimi olan bir **öfke patlamasıdır**.

-Belki de yüzyılın getirdiği bir gaz sıkışmasının sonucudur.

-Bu devrim hareketi yerlidir ve millidir.

-Devrimi yapanlar, dışarıdan destek istemiyorlar. Örneğin **Mısırda ihvan** dışarıdan gözlemci bile istemiyor.

4. Bölgede Değişimin Lideri Türkiye'dir, Sayın Başbakan'dır:

-Ortadoğu'da yüzyılın olayı olan bu devrimde ülke liderleri "**değişimin lideri**" olamamışlar, değişimi yönetememişlerdir.

-Değişimin lideri **Türkiye** olmuştur.

-Tarihin yürüyüşüne kimse sed çekemeyecek, engel olamayacaklardır.

-Dünyanın dikkatini çeken bu olaylar, Ortadoğu'da yüzyılın değişimi hareketidir. The Economist'in son sayısının (Nisan 2011) "Yükselen İslam ve Arap Devrimleri" (**The Uprisings Islam and the Arab revolutions**) başlıklı makalesinde, Türkiye, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerin Batıdaki Hıristiyan Demokratlar gibi, demokrasiye inanmakla birlikte inançlı büyük partilere de sahip olduğunu belirtmekte ve eski tiranların yerini demokrasinin aldığı bir devrimin yaşandığını kabul etmektedir.

C. DEĞİŞİMİN DALGALAR HALİNDE BAŞLAMASI:

Tunus. Tunus'ta **31 Ocak 2011** tarihindeki **Yasemin Devrimi**, diğer ülkelere sıçradı. Devrimin burada başlamasının nedeni olarak şunlar sayılabilir; Tunus'taki nüfus daha eğitimli, sosyal medya etkili, üniversite mezunları işsiz, kendisini yakan gencin annesinin yaptığı gösterinin facebook üzerinden yayılıp uluslararası medyada da gündeme gelmesi, Tunus'ta Genelkurmay Başkanı halkın yanında olaylara taraf oldu, sendikalar da halka destek verdiler.

Mısır'da Mübarek yönetimi bir halk hareketi ile ömrünü tamamladı.

Yemen'de kargaşa sürmektedir.

Libya. **42** yıldır yönetimde olan Kaddafi'nin Libya'sı, Tunus ve Mısırdan farklı bir ülkedir. Libya, Kaddafi'nin özel güçlerinin ve halk yerine aşiretlerin bulunduğu bir ülkedir. Umut edilir ki, **Libya** parçalanmasın, Irak gibi de olmasın. Libya'da durum biraz da **aşiretlere** bağlıdır, aşiretler isterse Libya bölünebilir, gibi. **Sudan**dan sonra Afrika'da bir ikinci bölünme, hiç de iyiye alamet değildir.

Bu noktada **Fransa**'nın Türkiye'nin barışçıl çözümünü sabote ve provoke ettiğini belirtmeliyiz. **Sarkozi**'nin başarısız dış politikası bu noktada da kendini göstermiştir. Kaddafi tam da barış ve anlaşma istediğinde ve "**barışı Türkiye denetlesin**" dediğinde Fransa bu barışı sabote etmiştir. Oysa bu aşamada olaya savaşız bir çözüm bulunabilirdi. Bu nedenle uluslar arası toplum da, **Fransa**'nın yanlış yaptığını belirtme ihtiyacını hissetti. ABD nasıl Irak'ı işgal etti (19 Mart 2003) ve vazgeçilmez olduğunu gösterdi ise Fransa bunu Libya'da yapmak istedi (19 Mart 2011). Bu arada Libya aktörlerinin ABD, İngiltere, Fransa ve Türkiye olduğu da açığa çıktı.

İsrail Gazze'ye bomba yağdırırken müdahale etmeyen Batı, Kaddafi bunu yapınca müdahale etmişti. Bu küresel düzensizlik, sürdürülebilir olabilir mi? BM sadece 5 aktörle karar almamalıdır. Örneğin G-7 ülkeleri önceleri 7 ülke iken, daha sonra ülke sayısı 20 ülkeye çıktı, yani G-20 oldu. Bunun gibi BM Güvenlik Konseyindeki daimi üye sayısı neden 10 olmasın? İsrail Ortadoğu'da önemli bir ülke ama fiziken burada ama ruhen başka yerlerde; İsrail'in ne kadar Ortadoğulu olduğu sorgulanabilir mi?

Irak ile Libya arasında benzerlikler vardır, iki ülkenin liderleri de uluslar arası hukuka inanmıyor, iki ülke de petrol ve doğalgaz ülkesi, ikisinin de başında halkının üzerine ateşe açacak kadar tiran/diktatör olan birileri var. Irakta ABD 5

binden fazla askerini ve trilyonlarca dolarını kaybetmişti. Savaşın acısını siviller çekmektedir; Irakta halen 4,5 milyon yetim bulunmaktadır.

Başbakan Erdoğan'ın Libya'ya müdahale için 4 şartı vardı; (a) Operasyon en kısa zamanda sonuçlanmalı, (b) "NATO, Libya Libya'lıdır"ı tescil için gitmelidir, yeraltı kaynakları için değil, (c) Libyalılar kendi geleceklerini kendileri inşa etmelidir, (d) Nato operasyonu bir işgale dönüşmemelidir. Libya'dan yaralıların tedavi amacıyla Türkiye'ye getirilmesi ve ilk etapta 321 kişinin İzmir'de tedavi altına alınması Ülkemizin şefkat ve merhametini açıkça göstermektedir.

8 Nisan 2011 tarihinde basın toplantısı yapan Sayın Başbakan, BM'in Libta aldığı 1970 ve 1973 sayılı kararlarını uygulanmasına tam destek verdiklerini belirtip, "Nato'yu engellediğimiz şeklindeki maksatlı kara propaganda bir karalamadır" dedi.

Başbakan Erdoğan, demokrasinin Libyalılar için lüks olmadığını belirtip, Libya için 3 aşamalı çözüm planı önermişti; derhal gerçek ateşkes sağlansın; Kaddafi güçleri muhaliflere karşı yaptığı kuşatmaları kaldırsın; tüm Libyalılara insani yardım yapılsın; kapsayıcı bir demokratik değişim ve dönüşüm başlatılsın ve anayasal demokratik sisteme geçilsin.

Suriye.

Türkiye-Suriye ilişkileri 2002 yılından sonra düzelmeye başlamıştı. **Suriye**'de babası Hafız Esed'in yerine geçen Beşşar Esed, yönetimde yeterince reform yapmamakla eleştirilmektedir. Babasından aldığı otoriter sistemi yeterince değiştirmedigi, sadece bazı kişileri değiştirdigi belirtilmektedir. Olağanüstü hal içerisindeki Suriye'de, denildiğine göre, günümüzde Suriye'de gazeteler basılmadan önce kontrol edilmektedir. Daha önceki vaatleri nedeniyle halkın bazısı Başkan Esed'in vaatlerine inanmadığı belirtiliyor. Reformcu olmaktan ziyade modernleşmeci olmakla vasıflandırılan Oğul Esed, yaptığı son konuşmada da, olayların "komplo" olduğunu açıklamış ama reform vaat etmemiştir.

Başkan Esed'in bugünlerde bazı çalışmalar yaptığını görüyoruz; (a) Kürtlerin talepleri. Esed'in, bugünlerde **Kürt açılımı** yaptığını görüyoruz. Hasaka bölgesinde yaşayan 250 bin Kürde Suriye vatandaşlığı verilecek. Ama Kürt Demokratik Birlik Partisi Başkanı Habib İbrahim, Esed'in kararnamesine rağmen, otokratik yönetime karşı barışçıl demokrasi mücadelesinin devam edeceğini söyledi. İddiaya göre Suriye'nin % 20'si Kürtlerden oluşmakta ama bunlar 1962 yılından beri vatandaş sayılmamaktaydı. (b) 48 yıldır yürürlükte olan OHAL yerine Terörle Mücadele Yasasının hazırlanması, (c) Tutukluluk süreleri ve temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması sorunu. (d) Peçe açılımı. Esed **peçe açılımı** da yaptı. **Temmuz 2010** tarihinde görevine son verilen **1200 peçeli** öğretmen böylece görevine geri dönebilecek. (e) Muhafazakâr demokrat bir partinin kurulmasına ve bunun bir uydu kanalı kurmasına izin verilecek.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (Human Rights Watch, **HRW**) güvenlik güçlerinin göstericilere karşı "ölümcül güç" kullanmasının durdurulmasını istedi. Türkiye Dışişleri Bakanı Sayın Ahmed Davutoğlu, Suriye'de reform taleplerini desteklemekte ve Esed'e "**elini çabuk tut, reformları yap**" demektedir.

Suudi Arabistan ve Bahreyn'in Batının nüfuz alanından çıkmaması için Batı elinden geleni yapmaktadır.

Cezayir patlayacak gibidir. Bilindiği gibi Cezayir Kurtuluş Savaşını Fransa'ya karşı vermiş ve 100 binlerce kişi ölmüştü. Fransa, dün de bugün de, Mağrip ülkelerinde tiranlığı ve kendi menfaatlerini destekleyen bir ülke olarak gözükmektedir.

D. SONUÇ:

- 1. Petrolü ve doğalgazı olmasa da Türkiye bölgenin lideri olmuştur.**
- 2. Türkiye, bölgede ve dünyada adaleti, insan haklarını ve değişimi temsil ediyor.**
3. 2010 yılı büyüme hızında, 8.9 oranla Avrupa'nın birincisi, Çin ve Arjantin'den sonra dünya 3 ncüsü olan, FBMG itibariyle 10 bin doların üzerine çıkan, büyük başarılarla ve değişimlere imza atan Türkiye, Ortadoğu bölgesine **itfaiyeci** olarak girip, yangını söndürmeye çalışıyor.
4. İslam Konferans Teşkilatının (**İKT**), İslam ülkelerinin **demokratikleşmesi** ve Nato gibi askeri bir güç kurması konusunda önemli çalışmalara imza atması beklenmektedir.
5. Türkiye, **Afganistan'da Lübnan'da, Balkanlarda** vs nasıl insancıl yardımlar için birlik gönderdiyse, **itfaiyeci** olduysa, Libya'da da, diğer ülkelerde de bu konumunu sürdürmeye devam edecektir.

Alıntı (İktibas) Konusunda Açıklamalar

Bu çalışmadan yapılacak alıntılarda (iktibaslarda) 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 35'inci maddesinde öngörülen şu şartlara uyulmalıdır: **(1)** İktibas, bir eserin "*bazı cümle ve fıkralarının*" bir başka esere alınmasıyla sınırlı olmalıdır (m.35/1). **(2)** İktibas, maksadın haklı göstereceği bir nispet dâhilinde ve münderecatını aydınlatmak maksadıyla yapılmalıdır (m.35/3). **(3)** İktibas, belli olacak şekilde yapılmalıdır (m.35/5) [Bilimsel yazma kurallarına göre, aynen iktibasların tırnak içinde verilmesi ve iktibasın üç satırdan uzun olması durumunda iktibas edilen satırların girintili paragraf olarak dizilmesi gerekmektedir]. **(4)** İktibas ister aynen, ister mealen olsun, eserin ve eser sahibinin adı belirtilerek iktibasın kaynağı gösterilmelidir (m.35/5). **(5)** İktibas edilen kısmın alındığı yer belirtilmelidir (m.35/5).

Ayrıca Yargıtay İçtihadı Birleştirme Genel Kurulunun 18 Şubat 1981 tarih ve E.1980/1, K.1981/2 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararına göre kararına göre, "iktibas hususunda kullanılan eser sahibinin ve eserinin adı belirtilse bile eser sahibi, haksız rekabet hükümlerine dayanarak Borçlar Kanununun 49. maddesindeki koşulların gerçekleşmesi halinde manevi tazminat isteyebilir". Bu sayfaya izin almadan link verilebilir.Ancak,bu web sayfası,önceden izin alınmaksızın ne suretle olursa olsun,kopyalanamaz,çoğaltılamaz,tekrar yayınlanamaz,dağıtılamaz,başka intent sitelerine metin olarak konulamaz.

Yukarıdaki şartlara uygun olarak alıntı yapılırken bu çalışmaya şu şekilde atıf yapılması önerilir:

FENDOĞLU,HasanTahsin,“ ORTADOĞU'DA YENİ DÜZEN” (12.04.2011)

<http://www.hasantahsinfendoglu.com> / <http://www.sde.org.tr/>